

...Александр-плац, центральна площа Берліна, сьогодні особливо багатолюдна і пожвавлена: тут проходить ярмарок солідарності з народами країн, що розвиваються. Тисячний натовп. Сміх, суперечки, розмови. Поряд представники різних національностей. Можна познайомитися з відомими письменниками і журналістами, придбати книгу з їх автографами. На Александр-плац стоїть годинник, що показує час у різних точках землі, а фонтан «Дружба народів» став улюбленим місцем зустрічей берлінців і гостей міста.

...Телевізійна вежа. З неї відкривається вид на заново відбудований центр міста. Заново відбудована і найкрасивіша вулиця Берліна — Унтер ден Лінден. На ній розташовано пам'ятник жертвам фашизму і мілітаризму. Усередині хрустального кубу горить Вічний вогонь. Під ним поховані урни з прахом невідомого борця опору і невідомого солдата і 20 урн із землею, политую кров'ю в'язнів фашистських таборів смерті.

...Трептов-парк. Пам'ятник радянському воїнові-визволителю. П'ять тисяч радянських солдатів і офіцерів, які загинули в боях за Берлін, лежать під мармуровими плитами меморіального комплексу. Гордо височіє велична скульптура нашого солдата «с девочкой спасенной на руках».

...Прекрасний Дрезден. Дивишся на це відроджене місто і не віришся, що незадовго до кінця війни американська авіація зрівняла його з землею, перетворила на руїни всі пам'ятники історії й культури. Тут безліч фонтанів, і в них, як у басейнах, хлюпочеться брызгається

ра — два кіл
дентська коло
ві жителі.

На мітингу
проголошено
ни. Звучить «
лоді світу», і
мієш його сл
діти різних на
чисті. Такі схо
та у нас спіль
щасливе житт
ни Денисенко
ми співали са
пили німецькі
бріхта. За ми
бір. Ми дивил
ному і не хов
повних сліз
все змішалос
му назустріч.
ли, продовжува
рушили до пам

...Мені так
фія, зроблена
всі разом), про
не тільки як
лозунг!

НА

«С

тисяч радянських солдатів і офіцерів, які загинули в боях за Берлін, лежать під мармуровими плитами меморіального комплексу. Гордо височіє велична скульптура нашого солдата «с дівочою спасенної на руках».

...Прекрасний Дрезден. Дивишся на це відроджене місто і не віришся, що незадовго до кінця війни американська авіація зрівняла його з землею, перетворила на руїни всі пам'ятники історії й культури. Тут безліч фонтанів, і в них, як у басейнах, хлюпочеться, бризкається малеча. Сонце припікає їм у веселі усміхнені личка. Сміх і плюскіт...

Постають у пам'яті одна за одною яскраві незабутні картини. Ось такою побачили Німецьку Демократичну Республіку в рік 40-річчя Великої Перемоги бійці інтернаціонального студентського загону «Союз-85».

ДОРОГА. Вона не видалася нам довгою. Троє діб у поїзді пролетіли непомітно. Краще познайомилися один з одним, зміцніла наша дружба, що складалася в період формування загону і спільної праці в ботсаду і на обчислювальному центрі. Головна думка, з якою їхали: ми представлятимемо нашу велику Батьківщину на землі братньої НДР. З того, як працюємо, як відпочиваємо, поводитимось, судитимуть про всіх радянських студентів. Ось і переспівано всі пісні, переказано всі дотепи і смішні історії. Приїхали. Ми в Берліні.

ПАЛАТКОВЕ МІСТЕЧКО у центрі Берліна. Чіткі ряди наметів. Майорять на вітрі знамена різних країн. Скрізь різномовний гомін, сміх, пісні. Уже двадцятий рік на території НДР діють інтернаціональні табори для бійців студентських будівельних загонів. Перше, що ми тут почувли, — схвальні слова про попередників із «Союзу-84»: «Молодці, харків'яни! Щире їм вітання!». Усього одна ніч — і ми на місці майбутньої роботи. Наш загін влився до складу бригади ім. В. Ульяновського в інтернаціональній бригаді в Галле.

ЗУСТРІЧ. Галле-Нойштадт, містечко-супутник Галле. Нас зустріли командир і комісар бригади Хілмор

НА

«СО

ПІ

ОФІЦІЙНА ЗУС
відбутися завтра
мецькими бійцями
Дивно, але за всю
сухе слово «офіц

...Кріс Зелленг,
Крістіан Клайт, То
зік Патціг — чудо
та. За рік стануть
СРСР. Уперто ово
кою мовою. Енс К
у Польщі, Юрген
Зелл Грюнар — у
Коротка, Таня Щер
Дудка, наші перекл
роботі. Це і завдяк
вийшла такою щир

РОБОТА. Перши
ній бригаді.

...Дорога без поч
вунні рейки, іржав
ба замінити. Розчи
бити ґрунт, викопат
відкрити їх від ре
ві шпали, прикрути
вієм — ось і весь
днів тут піде поїзд
скидок.

Дівчата піднімаю
зу ж їх опускають
робота! Майстер з
шає: «Нічого, сьог
льки можете. Почин
ко». Порадившись
шуємо не показува
ко. Хай ніхто не п
білоручки і боймо

пісні. Уже двадцятий рік на території НДР діють інтернаціональні табори для бійців студентських будівельних загонів. Перше, що ми тут почули, — схвальні слова про попередників із «Союзу-84»: «Молодці, харків'яни! Щире їм вітання!». Усього одна ніч — і ми на місці майбутньої роботи. Наш загін влився до складу бригади ім. В. Ульбріхта в інтертаборі «Юна гвардія» в Галле.

ЗУСТРІЧ. Галле-Нойештадт, містечко-супутник Галле. Нас зустріли командир і комісар бригади Хілмор Ільгенфріц і Юрген Штерн, а також бійці — студенти підготовчого відділення університету ім. Мартіна Лютера в Галле.

Зовсім молоді хлопці — їм по сімнадцять років. Чи впораються із обов'язками керівників? Побоювання виявилися марними. **Діловий і зосереджений** Хілмор був прекрасним командиром, а ще й перекладачем. Веселий, відкритий погляд, безкінечний потік різноманітних ідей і пропозицій, безліч друзів в інших багатонаціональних бригадах — це наш комісар Юрген.

ДЕНЬ ПЕРШИЙ. Відкриття табору. У натовпі під гуртожитком лунають німецька, чеська, російська, польська, болгарська мови, чуються французькі й англійські слова, а іноді дивне поєднання одразу всіх європейських мов — але студенти чудово розуміють цю суміш. Ось уся величезна маса вишикувалася в чіткі колони з плакатами, лозунгами і транспарантами. Ми йдемо маршем вулицями тихого містечка. На півто-

відкрити їх вивішали, прикинем — ось і виднів тут піде скидок.

Дівчата підніму ж їх опускає робота! Майстершає: «Нічого, тільки можете. Поко». Порадивши шуємо не показує. Хай ніхто не білоручки і боїмося.

Першого дня мовлення від виконання величезне. Тількилося, вони ніколи

Та настав вечір цілоденної роботи веселилися. Так і ла як із невичерпно дивно, що майстерському ласкаво нами. Ми поважали комуніста. Спершу перекладали Хілмор Світлана Коротка. розуміли і без першів був скрізь: там, там допоміг, к

Один одного мити з півслова. Норперерви! А після зважав, де чия діяли роботу всі гур

«РОСІЙСЬКИЙ ВА». Так газета у назвала матеріал Володю Рідозуба. легендарною фігурою

«ХАРЬКОВСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ». Орган парткома, ректората, комитета Харьковского орденов Трудового Красного Знамени и Дружбы народов выходит один раз в неделю на украинском языке. Адреса редак

ьна пло-
во бага-
ооходить
ами кра-
ний на-
ови. По-
онально-
з відо-
лістами,
ами. На
ик, що
землі, а
в улюб-
інців і

відкри-
дований
вана і
— Ун-
шовано
і мілі-
ого ку-
ним по-
ого бор-
а і 20
ю в'яз-
гі.

радян-
П'ять
офіце-
Берлін,
титами
до ви-
нашого
й на

ра — два кілометри розтяглася сту-
дентська колона. Нас вітають місце-
ві жителі.

На мітингу в центральному парку
проголошено відкриття табірної змі-
ни. Звучить «Гімн демократичної мо-
лоді світу», і зовсім по-новому розу-
мієш його слова. Ми стоїмо разом,
діти різних народів, схвильовані, уро-
чисті. Такі схожі і такі різні. Але ме-
та у нас спільна — побудувати нове,
щасливе життя. Голос комсорга Іри-
ни Денисенко: «Співаймо!» Спершу
ми співали самі. Потім пісню підхо-
пили німецькі бійці з бригади В. Уль-
бріхта. За мить співав весь інтерна-
бір. Ми дивилися в обличчя один од-
ному і не ховали своїх щасливих,
повних сліз очей... А після мітингу
все змішалось: кинулися один одно-
му назустріч. Щось говорили, крича-
ли, продовжували співати. Усі гуртом
рушили до пам'ятника Леніну.

...Мені так хочеться, щоб фотогра-
фія, зроблена кимось у цю мить (ми
всі разом), пройшла через моє життя
не тільки як спогад — як прапор і
лозунг!

бригаді.
швидко,
гією й е
конував
допомага
газеті во
мінну ро
Володя
такими х
дівчата.
ратно на
всі дівча
ту з упев
тя ремо
130—135
вали.

А на
дружби
завзято
бригади
дир нашо
ці Саша
Глухов, В
лігін, Кр

У кінці
ру спільн
цею нагор
ків — О.

НАШЕ ІМ

ОФІЦІЙНА ЗУСТРІЧ. Вона мала відбутися завтра — зустріч із німецькими бійцями з нашої бригади. Дивно, але за всю зміну в таборі оце сухе слово «офіційний» ні до чого не могло приєднатися.

...Кріс Зелленг, Майк Райхель, Крістіан Клатт, Томас Хофман, Сюзік Патціг — чудові хлопці і дівчата. За рік стануть студентами вузів СРСР. Уперто оволодівають російською мовою. Енс Кортус вчитиметься у Польщі, Юрген Грабс у Болгарії, Зелл Грюнар — у ЧССР. Світлана Коротка, Таня Щербакова і Люда Дудка, наші перекладачі, весь час у роботі. Це і завдяки їм наша бесіда вийшла такою щирою і живою.

РОБОТА. Перший день у ремонтній бригаді.

...Дорога без початку і кінця. Чавунні рейки, іржаві шпали, які треба замінити. Розчистити гравій, розбити ґрунт, викопати старі шпали, відкрутити їх від рейок, покласти нові шпали, прикрутити, засипати гравієм — ось і весь процес. За кілька днів тут піде поїзд, отже — ніяких скидок.

Дівчата піднімають кайла і одразу ж їх опускають — не жіноча це робота! Майстер заспокійливо потішає: «Нічого, сьогодні зробите, скільки можете. Починати завжди важ-

Пузи
гіна,
ми п
КС
чи п
дати
рові
клада
Семко
тися
ливий
речі,
ло та
на бу
дентс
жали
ба, бу
віть н

Доб
який
сар «
філфа
коміса
краще
програ
їздки.

МА
редува
Відбув
комсом
ніна і
церт,
ми рад
ру. Н

днів тут піде поїзд, отже — ніяких скидок.

Дівчата піднімають кайла і одразу ж їх опускають — не жіноча це робота! Майстер заспокійливо потішає: «Нічого, сьогодні зробите, скільки можете. Починати завжди важко». Порадившись між собою, вирішуємо не показувати, що нам важко. Хай ніхто не подумає, ніби ми білоручки і боїмося роботи.

Першого дня ми дали план. Задоволення від виконаної роботи було величезне. Тільки от спини... Здавалося, вони ніколи не розігнуться!

Та настав вечір. І ніби й не було цілоденної роботи: усі танцювали і веселилися. Так щодня. Енергія була як із невичерпного джерела. Не дивно, що майстер-німець по-батьківському ласкаво називав нас мурашками. Ми поважали цього старого комуніста. Спершу його пояснення перекладали Хілмор, Люда Дудка чи Світлана Коротка. А за кілька днів розуміли і без перекладу. Здавалося, він був скрізь: тут пояснив, підказав, там допоміг, кому важко.

Один одного ми навчилися розуміти з півслова. Норму — до обідньої перерви! А після перерви ніхто не зважав, де чия дільниця — закінчували роботу всі гуртом.

«РОСІЙСЬКИЙ БОГАТИР ВОЛДА». Так газета у Галле «Фрайхайт» назвала матеріал про нашого бійця Володю Рідозуба. Він став справді легендарною фігурою у ремонтній

редував
Відбувся ф
комсомол»
ніна і Сап
церт, підго
ми радянсь
ру. Наші а.
Денисенко,
Панова, На,
ймаючи віт
ної інтерна

І от наст
ня. На одні
мітинг пам'я
летаріату Е
який сам со
сову маніфе
мілітаризму,
бутнє нашої

Цього дня
участь у ма
казали своє
конкурси, ди
все проходив
ших куточків
ньому замку

ДЕНЬ ОС
ня. День зак
Десятки адре
ких сувенірів
вані і засмуч
ватися і стріч
кою великою
диною, усі ра
ремось.

Прощай,
гвардія»! Ти
школою друж

бригаді. Студент радіофаку трудився швидко, вправно, з рідкісною енергією й ентузіазмом, денну норму виконував до сніданку, а потім ставав допомагати друзям. Завдяки статті в газеті всі дізналися про нашу відмінну роботу на ремонті залізниці.

Володя, Юра Пузирьов... Поруч з такими хлопцями не могли відставати дівчата. Старанно, по-жіночому акуратно наш комісар Л. Г. Боярова і всі дівчата виконували нелегку роботу з упевненістю людей, які все життя ремонтували залізниці. Щодня 130—135 проц. норми — так працювали.

А на будівництві нової дороги дружби Галле—Магдебург не менш завзято трудилася друга частина бригади ім. В. Ульбріхта — командир нашого загону О. М. Семко, бійці Саша Соболев, Ігор Патлай, Олег Глухов, Вітя Кучеренко, Коля Шалигін, Кріс Зелленг, Юрген Штерн...

У кінці зміни командування табору спільно з управлінням залізницею нагородило кращих будівельників — О. М. Семка, В. Рідозуба, Ю.

прекрасною
ДЕНЬ у
льтурна про
музеями Лейп
Веймара. Ро
ду. Згадаю т
...Тут усе
виною: задум
ними дахами
ки. В самому
звучить музи
щина Гете і
ка Німеччин

А всього
один із най
Бухенвальд
вам фашизм
вим: цього

Ми, бійці
сюди з на
не тільки в
Бухенвальд
ремно про
внесок у в
мир у всь

...Похму
лишнього
лютував
Зоммер. Б
труїв... На
нювало см
...Апель
під час пе
в'яз

ПОРАМИ ДРУЖБИ

а мала
із ні-
ригади.
орі оце
до чого

айхель,
ан, Сю-
дівча-
и вузів
російсь-
иметься
олгарії,
вітлана

Люда
час у
бесіда
ю.

ремонт-

ця. Ча-
кі тре-
й, роз-
шпали,
сти но-
и гра-
кілька
ніяких

одра-
рча це
поті-
е, скі-

Пузирьова, В. Кучеренка, М. Шалигіна, С. Коротку, Л. Дудку пам'ятними подарунками.

КОМАНДИР І КОМІСАР. Говорячи про наше життя, не можна не віддати належне командирові і комісарові «Союзу-85». Наш командир, викладач кафедри історії КПРС О. М. Семко, на перший погляд міг видатися студентом: завжди веселий, рухливий, із студентським поглядом на речі, серед нас він був своїм. Не було таких тем, на які з ним не можна було поговорити. Розуміння студентських проблем, доброта не заважали Олегу Михайловичу, коли треба, бути строгим, принциповим і навіть непорушним.

Добрий друг, старший товариш, який завжди допоможе, — це комісар «Союзу-85» заступник декана філфаку Л. Г. Боярова. Саме вона з комісаром бригади Юргеном якнайкраще організувала нашу культурну програму в Галле і потім, під час поїздки.

МАЛИЙ ФЕСТИВАЛЬ. Йому передував День Радянського Союзу. Відбувся форум «Наш Ленінський комсомол» (підготували Д. Шабуніна і Саша Ємцева), а потім концерт, підготований спільно з іншими радянськими загонами інтертабо-

ворожнеч
виживання по
ся інтернаціон
тив, що допом
Це антифаши
кілька бараків
цювали там
чий персонал
на смерть.
Це антифаши
ного начальст
концтаборі бу
в одному бар
вали і лікува
нів захищала
ших катувань
цію. 904 діт
ді.
У глибокій
голови перед
варварства.
вальда там п
чоловік. 57 т
сяч надіслал
заводи чи
таборів.
Ось він, с
шляху в'язні
сівці вбили і
серпня 1944
чної партії Н
на. 12 років,
цес над Тел
звинуваченн
цисти трима
і слідства.
мецького пр
льда провед
ньому завер
Вони дот
його філіал
спору. Доб

гравій, роз-
арі шпали,
покласти но-
асипати гра-
с. За кілька
е — ніяких

йла і одра-
е жіноча це
ійливо поті-
робите, скі-
завжди важ-
собою, вирі-
до нам важ-
ає, ніби ми
ти.

план. Задор-
роботи було
ини... Здава-
вігнутися!

и й не було
танцювали і

Енергія би-
джерела. Не

ь по-батьків-
нас мураш-
ого старого
о пояснення
да Дудка чи
кілька днів
у. Здавалося,
яснив, підка-
жко.

лися розумі-
до обідньої
и ніхто не
— закінчу-

АТИР ВО-
«Фрайхайт»
нашого бійця
етав справді
ремонтний

комісаром бригади Юргеном якнай-
краще організувала нашу культурну
програму в Галле і потім, під час по-
їздки.

МАЛИЙ ФЕСТИВАЛЬ. Йому пе-
редував День Радянського Союзу.
Відбувся форум «Наш Ленінський
комсомол» (підготували Д. Шабу-
ніна і Саша Ємцева), а потім кон-
церт, підготований спільно з інши-
ми радянськими загонами интертабо-
ру. Наші артисти Саша Соболев, Іра
Денисенко, Таня Мільчакова, Оля
Панова, Надя Карпа втомилися, при-
ймаючи вітання і подяки схвильова-
ної інтернаціональної аудиторії.

І от настав цей день — 18 серп-
ня. На одній із площ Галле відбувся
мітинг пам'яті вождя німецького про-
летаріату Ернста Тельмана, мітинг,
який сам собою перетворився на ма-
сову маніфестацію проти фашизму і
мілітаризму, за мирне і щасливе май-
бутнє нашої планети.

Цього дня кожен загін міг брати
участь у малому фестивалі. Всі по-
казали своє мистецтво. Концерти,
конкурси, дискотеки фестивалю —
все проходило в одному з найцікаві-
ших куточків старого Галле — дав-
ньому замку Моріцбург.

ДЕНЬ ОСТАННІЙ. День прощан-
ня. День закриття табірної зміни.
Десятки адрес, фотографій, малень-
ких сувенірів на згадку. Усі схвильо-
вані і засмучені. Хай будуть листу-
ватися і стрічатися друзі, але ось та-
кою великою інтернаціональною ро-
диною, усі разом, ми навряд чи збе-
ремося.

Прощай, наш интертабір «Юна
гвардія»! Ти став для нас доброю
школою дружби, взаєморозуміння,

на. 12 років, боячись
цес над Тельманом
звинувачення фашист
цисти тримали його
і слідства. А в день
мецького пролетаріат
льда провели мітин
ньому завершити діл

Вони дотримали са
його філіалах виника
опору. Добитися своб
руках — було найто
борців. Діставали і збо
мі виготовляли ручні
ки з запалювальною
з дезинфекційних на
всдженню із зброєю.
шисти потайки викра
табір ручний кулемет
тронів до нього.

Переможний насту
мії дозволив військам
ко увійти в Тюрінгію
близькістю американ
квітня 1945 року під
ціональний комітет ві
ти бойові дії. Военна
нів, що складалася
у складі яких було
нала наказ.

...Роззброєні і вз
тові - есесівці, захоп
ручні гранати і фах
півгодини над ворота
рів прапор визволені
ловік діждали волі.

Схиляємо голови
полеглих. Рука в ру
ча — так ми стоїмо
кров'ю землі і кляне
щоб ніколи не було
В. ПЕТРОВА, бо
льного будівел

Відгомін трудового літа

раку трудився
дкісною енер-
ну норму ви-
потім ставав
дяки статті в
ро нашу від-
ті залізниці.

ов... Поруч з
ли відставати
кіночому аку-
Г. Боярова і
нелегку робо-
які все жит-
ниці. Щодня
— так працю-

ової дороги
ург не менш
уга частина
та — коман-
І. Семко, бій-
Патлай, Олег
, Коля Ша-
оген Штерн...
ування табо-
ям залізни-
будівельни-
Рідозуба, Ю.

прекрасною піснею інтернаціоналізму.
ДЕНЬ У ВЕЙМАРІ. Насичена ку-
льтурна програма познайомила нас з
музеями Лейпціга, Берліна, Дрездена,
Веймара. Розповідати про все не бу-
ду. Згадаю тільки один день.

...Тут усе дихає таємничою старо-
виною: задумливі будинки з черепич-
ними дахами, квіти, вузькі вулич-
ки. В самому обличчі міста, здається,
звучить музика. Веймар — батьків-
щина Гете і Шіллера, поетична Мек-
ка Німеччини...

А всього двадцять хвилин їзди —
один із найстрашніших музеїв світу.
Бухенвальд. Вічний пам'ятник жерт-
вам фашизму. Вічне нагадування жи-
вим: цього не повинно бути ніколи.

Ми, бійці «Союзу — 85», прийшли
сюди з нашими німецькими друзями
не тільки вшанувати пам'ять в'язнів
Бухенвальда — щоб поклястися неда-
ремно прожити життя, зробити свій
внесок у велику справу боротьби за
мир у всьому світі.

...Похмуре, сире приміщення ко-
лишнього карцеру. Тут кілька років
лютував кат Бухенвальда Мартін
Зоммер. Бив, топтав, душив, вішав,
труїв... Направлення в карцер дорів-
нювало смертному вирокові.

...Апель-плац. Тут уранці і ввечері
під час переклички годинами вистою-
вали в'язні. Навіть діти. Робітники,
учені, письменники, священики всіх
віросповідань, діячі мистецтва, анти-
фашисти із 32 країн.

Фашистським катам не вдалося
роз'єднати в'язнів, посіяти націона-
льну ворожнечу, змусити боротися за
виживання поодинці. У таборі склав-
ся інтернаціональний бойовий колек-
тив, що допомагав хворим і слабим.

Це антифашисти зуміли обладнати
кілька бараків під пазарет самі пра-

Одознав...
додозуба, Ю.

лютував кат Бухенвальда 12 років
Зоммер. Бив, топтав, душив, Мартін
труїв... Направлення в карцер вішав,
нювало смертному вирокові.

...Апель-плац. Тут уранці і ввечері
під час переклички годинами вистою-
вали в'язні. Навіть діти. Робітники,
учені, письменники, священики всіх
віросповідань, діячі мистецтва, анти-
фашисти із 32 країн.

Фашистським катам не вдалося
роз'єднати в'язнів, посіяти націона-
льну ворожнечу, змусити боротися за
виживання поодинці. У таборі склав-
ся інтернаціональний бойовий колек-
тив, що допомагав хворим і слабим.

Це антифашисти зуміли обладнати
кілька бараків під лазарет, самі пра-
цювали там як лікарі й обслуговую-
чий персонал, рятуючи приречених
на смерть.

Це антифашисти добилися у табір-
ного начальства, щоб діти (а їх у
концтаборі були тисячі) знаходилися
в одному бараці. Потайки підгодову-
вали і лікували їх. Солідарність в'яз-
нів захищала дітей від найжахливі-
ших катувань і відправки на ліквіда-
цію. 904 дітей вижили в Бухенваль-
ді.

У глибокій скорботі схиляємо ми
голови перед жертвами фашистського
варварства. За час існування Бухен-
вальда там побували понад 250 тисяч
чоловік. 57 тисяч було вбито. 160 ти-
сяч надіслали працювати на військові
заводи чи переправили до інших
таборів.

Ось він, останній етап смертного
шляху в'язнів — крематорій. Тут есе-
сівці вбили і спалили у ніч на 17—18
серпня 1944 року голову Комунисти-
чної партії Німеччини Ернста Тельма-
на. 12 років, боячись, що судовий про-
цес над Тельманом перетвориться на

а, М. Шали-
ку пам'ятни-

САР. Говоря-
южна не від-
ові і коміса-
омандир, ви-
КПРС О. М.
яд міг вида-
веселий, рух-
поглядом на
воїм. Не бу-
ним не мож-
зуміння сту-
ота не зава-
у, коли тре-
иповим і на-

ий товариш,
— це комі-
ник декана
Саме вона з
еном якнай-
у культурну
під час по-

з ним не мож
Розуміння сту
оброta не зава
вичу, коли тре
инциповим і на

арший товариш,
же, — це комі
ступник декана
ва. Саме вона з
Юргеном якнай
нашу культурну
отім, під час по

ВАЛЬ. Йому пе
нського Союзу.
Лаш Ленінський
ували Д. Шабу
, а потім кон
спільно з інши
онами інтертабо
ша Соболев, Іра
ільчакова, Оля
втомилася, при
дяки схвильова
аудиторії.

ень — 18 серп
Галле відбувся
німецького про
льмана, мітинг,
етворився на ма
проти фашизму і
е і щасливе май-

загін міг брати
естивалі. Всі по
цтво. Концерти,
фестивалю —
ому з найцікаві
о Галле — дав
ург.

1. День прощан
табірної зміни.
ографій, малень
дку. Усі схвильо
й будуть листу
рузі, але ось та
аціональною ро
и навряд чи збе

тертабір «Юна
ля нас доброю
взаєморозуміння,

вальда там побували понад 250 тисяч
чоловік. 57 тисяч було вбито. 160 ти
сяч надіслали працювати на військові
заводи чи переправили до інших
таборів.

Ось він, останній етап смертного
шляху в'язнів — крематорій. Тут есе
сівці вбили і спалили у ніч на 17—18
серпня 1944 року голову Комуністи
чної партії Німеччини Ернста Тельма
на. 12 років, боячись, що судовий про
цес над Тельманом перетвориться на
звинувачення фашистського ладу, на
цисти тримали його в тюрмі без суду
і слідства. А в день смерті вождя ні
мецького пролетаріату в'язні Бухенва
льда провели мітинг і поклялися на
ньому завершити діло Тельмана.

Вони дотримали слова. У таборі і
його філіалах виникали нові осередки
опору. Добитися свободи із зброєю в
руках — було найголовнішою метою
борців. Діставали і збирали зброю. Са
мі виготовляли ручні гранати і пляш
ки з запалювальною рідиною. В одній
з дезинфекційних камер вчилися по
всдженню із зброєю. Мужні антифа
шисти потайки викрали і привезли в
табір ручний кулемет і дві тисячі па
тронів до нього.

Переможний наступ Радянської Ар
мії дозволив військам союзників швид
ко увійти в Тюрінгію. Скориставшись
близькістю американських військ, 11
квітня 1945 року підпільний интерна
ціональний комітет віддав наказ поча
ти бойові дії. Воєнна організація в'яз
нів, що складалася із 178 груп,
у складі яких було 850 бійців, вико
нала наказ.

...Роззброєні і взяті в полон вар
тові — есесівці, захоплені кулемети,
ручні гранати і фауст-патрони. За
півгодини над воротами табору майо
рів прапор визволення, 21 тисяча чо
ловік діждали волі.

Схиляємо голови над могилами
полеглих. Рука в руці, плече до пле
ча — так ми стоїмо на цій обабреній
кров'ю землі і клянемося зробити все,
щоб ніколи не було війни.

**В. ПЕТРОВА, борець інтернаціона
льного будівельного загону.**